NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 1989

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ BA 6 NOVEMBRE 1923

RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Annam	Chine	Laos	Cambodge	Autres pays	Amérique Europe
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE
1707

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . : 0$12 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . : 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái nỗi khổ của những người lao-động ở xứ ta

Cái kiếp làm thân con người lao-động ở trong thế-giới ngày nay, không đâu là tránh khỏi cái nỗi cay đắng xót-xa; điều ấy các sách các báo Âu-châu thường nói tới luôn luôn, thật ai cũng công-nhận như thế cả; chẳng những các nhà lao-động đương tìm cách để tự bênh-vực lấy cái quyền lợi của mình, mà những người còn có chút lòng quảng-đại từ-bi, theo cái chủ-nghĩa nhân-đạo, giữ cái tín điều bác ái của các đấng giáo-chủ, các bậc hiền-triết khuyên nhủ người đời, trông thấy những đoạn thảm tình thương, đủ không phải thuộc về cái giai cấp này cũng đều lấy làm một sự áy náy bần-khoăn mà hết sức để-xướng hô-hào, lo phương giải cứu. Song, cũng cùng là một cái cảnh khổ cả mà so cái nỗi khổ vừa khổ lắm thì những người lao động ở xứ ta lại có phần khổ hơn những người lao động ở các xứ khác nhiều. Những người lao-động ở các nước bên Âu-Mỹ nhờ về sự giáo-dục đã phổ-thông, có cái trí-thức đủ để mà tự-vệ mình, nào là hội lao-động liên minh, nào là hội lao-động bảo-hiểm, lúc hoạn-nạn cùng nhau tư-trợ, lúc hoạn-nạn cùng nhau cứu giúp, lục tật-bệnh cùng nhau chu cấp, góp của nên giàu, họp người nên mạnh, biết lấy cái sức đoàn-thể làm cái thiết-giáp ủng-hộ cho tính-mệnh-tài sản của mình, lại nhờ về đường văn-hóa trong nước đã có tiến-bộ, cái chủ-nghĩa nhân-đạo đã rất là xương-minh, người trong nước người nào cũng là người có giáo-dục thì người nào cũng có một cái tư-tưởng bác-ái ở trong lòng, không mấy khi nảy ra có cái hạng người dạ đá lòng lim, nỡ đang tâm ngồi mát ăn bát dầy, nhìn những kẻ đồng loại mình khốn khó điên-nguy mà không dủ chút tình chần-tuất, sau nữa lại nhờ về pháp-luật của Chính-phủ cũng đại công chí chính mà không thiên dẫn bộ cho một giai-cấp nào, trong nghị-viện nước nào cũng có những tay lĩnh-tụ của các hội lao-động ra giữ phần ăn nói ở nghị-trường để bênh vực quyền-lợi cho cái giai-cấp lao-động của mình, trong chính-vụ-viện nước nào cũng có một bộ chuyên coi về những công việc của người lao-động, nước nào cũng đặt ra có cái luật bảo-hộ lao-động, từ cái thì giờ làm công, cái thể-lệ mướn người cho đến cái cách đãi-ngộ của người chủ đối với người làm công thế nào đều có qui định rõ ràng nghiêm mật lắm, những người làm công cho chủ mà trong khi làm công việc rủi có bị cái tai nạn gì xảy tới đến nỗi thành ra người tàn tật thì người chủ phải cho cái số tiền cấp dưỡng cho đến hết đời; đành rằng làm thân một người lao-động thì ở đâu cũng phải chịu cái sự vất vả dầu tắt mặt tối, nhem nhuốc lắm thay, nhưng đã được cái tật bệnh có người đỡ đần cho, cái quyền-lợi có người bênh vực cho, cái tai nạn có người cấp dưỡng cho mà những nỗi chửi đánh hà hiếp vô lý, nô-lệ dịch-sử quá chừng đều đã được khỏi cả, thì cái thống khổ cũng đã có bớt được một vài phần.

Những người lao-động ở xứ ta thì cái cảnh-ngộ lại khác hẳn thế; ở một nước dân-trí còn tối mịt như nước mình mà dừng vào cái hạng đi làm mướn kiếm ăn thì chữ nhất là một không biết là phần nhiều lắm, còn biết thế nào là tự-trợ là tự-vệ, còn biết cái gì là tổ-hợp là đồng-minh, thân có thế cô, thấp cổ nhỏ họng, ngoài một việc làm thân trâu ngựa cho qua ngày tháng bữa no bữa đói còn có ai thương ai, ai cứu giúp cho ai mà ai bệnh-vực cho ai; cái chủ-nghĩa nhân-đạo của người ta dẫ xướng hô-hào ở đâu bên Âu bên Mỹ, đối với mình còn cách xa lắng-lắc những mấy lần bể khơi, mấy người đã có ai hụng nhắt tới đồng nhân, ai nhân như kỷ, trong tâm mục người ta cho con nhài thằng quít là một loài vật để tha-hồ cho mình hất-hủi, cho mình vật hái, có bao giờ được hưởng cái cách đãi-ngộ đồng đẳng với người, nến cũng chẳng mong gì cái tiếng kêu gun dễ khóc ngẫm than ngẫm thấn lợi được cái mản tai trong áng lâu dài xe ngựa; gia-chi dĩ-nhã-nguộc cũng chưa đặt ra có cái luật gì bảo-hộ lao-động cả, đem cái tấm thân sức đâu vai rộng, cũng kể có bao nhiêu công của cha mẹ sinh thành mà cống-hiến hết nước mắt bồ-hôi để làm giàu làm có cho cái sản-nghiệp hàng muôn hàng ức của người, mà thậm chí đến lúc tay sầy chân sa, vì công việc người mà đến nỗi mình phải mang cái họa dương lành hóa quẻ, đương sáng hóa đùi, đương trơn lộng đổ đa hóa rũ giường liệt chiếu, có người đến phải bỏ con côi vợ góa mà tuẩn tử cho cái nô-chức của mình, mà cấp-dưỡng hay không cấp-dưỡng, tuất trợ hay không tuất trợ cũng chỉ có một kẻ khất ai ở cái bụng rộng rãi nhân-từ của cái người đã được lợi-dụng sức vóc mình mà nên giàu nên có, cái người ấy mà là người keo-bẩn bỏn-chắt thì cái chết của mình là uổng mạng, mà cái quê cái đui, cái dau ốm rũ giường liệt chiếu của mình là vô phúc chịu thiệt thòi riêng. Tức như cái nạn năm người phụ bị tấm vân gãy, sắt rơi xuống đè phải người thì chết kẻ thì bị thương sầy ra ở cẩu sông cái vừa rồi, mà vợ con những người đó chưa chắc có được tuất trợ gì không, cái thân tàn-tật sau này chưa chắc có được cấp dưỡng gì không thì thật là một cái nỗi khổ riêng chỉ những người lao-động ở xứ mình mới phải chịu như thế.

Ta còn nhớ mới ngày nào đây có một ông nghị-viên qui-quốc xướng nghị ở trong nghị-viện bên Pháp, xin cho thi-hành cái luật bảo-hộ lao-động cả trong cõi thuộc-địa Đông-pháp ta. Qui-hóa thay cái lòng bác ái của ông nghị đề xướng ra cái nghị nảy! thật cũng đã thấu-hiểu cái nỗi khổ của những người lao-động ở xứ ta lắm. Ta ước-ao rằng cái lời xướng nghị đó không phải là câu chuyện hư-ngôn mà cái luật bảo-hộ lao-động ở bên Pháp sẽ cũng thi-hành nhất-luật cả ở bên ta thì cũng đỡ khổ được một vài phần cho những người lao-động ta vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 4 Novembre 1923

Một bài diễn văn của quan Poincaré

Trong một bài diễn văn của quan Poincaré đọc tại lễ khánh-thành trận-vong kỷ-niệm đại ở Brive, ngài có nói nước Pháp quyết chí phá những điều lầm lẫn, bành vực cái quyền của các dân tộc được tự ấn định lấy cái số-phận của mình, nhưng tờ hòa-nghị thì không sao hoàn cải được. Nước Pháp không chịu bỏ cái bồi khoản, cũng sự bình-yên của mình. Nước Pháp cực theo đúng như các điều-khoản trong hòa-nghị

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 5 Novembre 1923

Việc nước Bảo

M. Krutch, là một vị quan binh tại bộ Đại-sứ nước Yougoslavie tại Sofia bị ba người đánh, và bị trọng thương ở đầu. Ba đứa ấy trốn mất.

Việc nước Đức

Cứ như nhà đ ện-báo Wolff thì tin nói rằng hầu-quốc Bavière gửi tối-hậu-thư cho chánh-phủ Berlin là một tin đồn sai. Còn như các tin khác, thì tối-hậu-thư ấy do Von Kahr và các hội Ái-quốc gửi đến.

M. Stresemann vẫn cầm quyền-chính, nhưng ông sẽ kén thêm mấy người vào giúp việc tòa nội-các.

Các báo lại nói rằng M. Depraeger có báo cho quan thủ-tướng Stresemann biết rằng nếu không lập lại việc giao cho hữu đảng thống-quyền quốc-vụ, thì các hội riêng không có luật pháp công-nhận sẽ tiến đến Berlin.

M. Stinnes có trình bày mọi việc điều đình với Đồng-minh tại cuộc hội-nghị các chủ mỏ than và các nhà kỹ-nghệ.

Ở Berlin lại có tin đến nói rằng việc nói rằng hầu-quốc Bavière không có gửi tối hậu-thư là một việc đúng, nhưng viên đại-biểu của hầu-quốc Bavière ở Berlin có trình bày với quan thủ-tướng Stresemann những việc quan trọng đến nỗi đương khi tòa nội-các hội nghị quan thủ-tướng phải bỏ hội-đồng mà cùng với quan thượng-thư bộ coi về quân-linh bị ban đến yết-kiến quan Giám-quốc Ebert. Sau tòa nội-các có lai cảo cho các báo rằng chánh-phủ đã trù tính mọi việc đâu đấy, nếu quân linh nước Bavière có sinh sự, cũng chống cự được không có điều gì đáng ngại.

Việc nước Hy-lạp

Chánh đảng Cộng-hòa đương bàn việc đặt cuộc chúng dân đầu phiếu để đặt cái chính-thể cộng-hòa.

Tướng Maneias được cử vào chức thượng-thư bộ chiến-tranh và M. Starotégopoulas được cử vào chức thượng-thư bộ Tư-pháp.

Cựu Đông-cung nước Đức

Cựu Đông-cung nước Đức vẫn ở Wieringen (Hà-lan). Nhưng nước Hà-lan không có thể cấm Đông-cung đi nơi khác được, vì Đông cung ở đấy là tự ý chứ không ai bắt buộc.

Tin Trung-hoa

Ngày 25 Octobre 1923

Nam-quân thắng trận

Mạc-Hùng với Hoàng-đình-Hoa đánh nhau luôn hai ngày, lấy lại được Nam-giang

Quân đội Trần quýnh-Minh thả phi-cơ

Ở Tsach-Long đã trông thấy phi-cơ của quân đội Trần quýnh-Minh bay qua.

Công-sứ Nhật-bản vào mừng Tào-Côn

Công-sứ Nhật đem quốc thư của chính-phủ Nhật vào mừng Tào-Côn.

Việc bảo-hộ thiết-lộ

Nghe đâu như công-sứ các nước đã bàn định việc bảo-hộ thiết lộ, định để đến sau khi vào chúc mừng Thống lĩnh mới rồi mới đề nghị.

Việc tổ-chức Nội-các

Tào-Nhuệ về Bắc-kinh, để giúp sức cho Ngô-cảnh-Liêm về việc tổ-chức Nội-các.

Hòa-nghị ở Tương-hồ quyết liệt

Hòa-nghị ở Tương-hồ không thành, Đàm-diên-Khải và Triệu-hằng-Dịch đã bự hiệp khai chiến, lại có tin đồn rằng Lỗ-niệu-Bình cũng đem quân giúp Đàm nữa.

Tin Trương-tác-Lâm

Trương-tác-Lâm ở Phụng-thiên, mặt ngoài vẫn ra ý điềm-tĩnh, nghỉ xem thời-cục thay đổi rồi mới cử-động.

Công-sứ các nước đối với Tổng-thống mới

Ngoại-giao bộ viết giấy mời công-sứ các nước vào yết Tào-Côn, công-sứ các nước thấy việc mình yêu cầu đã đạt mục-đích, bèn nhận lời.

Tào-Côn định chỉnh-đốn quân đội

Tào-Côn định chia quân đội cả nước làm mười bộ : Vương-thừa-Mân coi quân đội ở Trực-lệ và Sơn-đông ; Ngô-bội-Phu coi quân đội ở Hà-nam, Hồ-bắc và Hồ-nam ; Tề-nhiếp-Nguyên coi quân đội ở Giang-tây ; Lư-vĩnh-Tường coi quân đội ở Chiết-giang và Phúc-kiến ; Diêm-tích-Sơn coi quân đội ở Thiểm-tây ; Dương-sâm-Xuyên coi quân đội ở Cam-túc và Tân-cương : Dương-kế-Nghiêu coi quân đội ở Vân-nam và Qui-châu; Trương-tác-Lâm coi quân đội ở Đông-tam-tỉnh; Lục-vinh-Đình coi quân đội của Quảng-đông và Quảng-tây ; Vương-hoài-Khanh coi quân đội ở Sơn-tây.

Các tỉnh đại-biểu đối với Thống-lĩnh mới

Các tỉnh đại-biểu đánh giấy thép đi các tỉnh kể tội Tào-Côn, định ngày cử binh về đánh Bắc-kinh và tổ chức chính-phủ mới.

Người Quảng-đông ngụ ở Thượng-hải đối với việc bàu Thống-lĩnh

Người Quảng-đông ngụ ở Thượng-hải kể họ tên những nghị-viên bàu Tào-Côn cả thảy mới được 32 người, đánh giây thép đi các tỉnh cho quốc-dân đều biết.

MỘT TIN VỀ VIỆC KHAI QUẬT CỔ-MỘ AI-CẬP

Từ ngày Lord Carnarvon là người chủ-trương việc khai quật cổ mộ Ai-cập ở chỗ gọi là Hoàng-lăng-cốc ta-thế, ở nước Anh làm người tấy làm sợ hãi, cho là hồn vua Toutankhamon báo thù.

Chẳng biết việc những người tin như thế có thực hay không, nhưng việc ấy rất lợi cho viện khảo-cổ British Museum, vì nhiều nhà phú gia nước Anh trước kia bỏ ra rất nhiều tiền để chuộc lấy các bộ đồ cổ Ai-cập, nay thấy việc bán tin bán nghi như thế nhiều của sợ hãi đem các bộ đồ ấy tặng không cho khảo-cổ-viện ấy cả!

Cuối tháng Septembre mới rồi, một người em trai Lord Carnarvon cũng chết, có lẽ lại làm cho nhiều người sợ nữa chăng. Người ấy là Aubrey Herbert, nghị-viên nước Anh. Mấy tờ báo nước Anh có kể chuyện rằng hãy tháng trước Aubrey Herbert có đến dự lễ khai cổ-mộ vua Toutankhamon, ông có bảo Lord Carnarvon một câu rằng :

Tôi lo rằng nay mai nhà ta sẽ có tai nạn mất thôi.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Giải nghĩa ngờ « ái nam ái nữ »

Ái-nam ái-nữ là hai tiếng khác nhau, chứ không phải để chỉ riêng về hạng người nửa quan-thị ; và quan-thị tại là một hạng người khác hẳn với hạng ái-nam hoặc ái-nữ ! quan-thị để chỉ riêng về hạng người thiến, chứ như hạng ái-nam, ái-nữ thì vẫn đủ cả các bộ phận như người thường, nhưng trong bộ có một điều khác là không dùng về chức tinh dược mà chỉ dùng về chức tiểu ! vì thế cho nên có ai mà không tinh, không tinh mà chỉ dùng ái, nên mới thành ra hạng người ái-nam hay ái-nữ.

Lấy tâm lý mà suy thì ái-nam, ái-nữ thật khác nhau xa, ái-nam thì chỉ về dáng con gái, mà ái-nữ chỉ về dáng con gái ; hai hạng người đó thì không sinh dục gì được ; người ái-nam tuy là đàn ông nhưng rất ghét đàn bà, ghét là không có thấy gì với đàn bà cả, đủ có đông lịch đông sàng, chẳng qua như cái em gái mà thôi, nhưng nể trông thấy đàn ông người nào cũng muốn yêu, mà cái sự yêu đó không thể nói ra được ; còn người ái-nữ đối với đàn bà cũng như ái-nam đối với đàn ông vậy. Nếu muốn rõ hơn nữa thì không gì bằng xem một cô đồng đàn ông « ái-nam » hay là cậu đồng đàn bà « ái-nữ » mới biết là khác hẳn quan-thị.

Thiển ý của tôi như thế chắc còn khuyết-điểm nhiều, vì nghĩa hai chữ ái-nam ái-nữ rất khó, nếu ngài nào biết hơn xin phủ chính hoặc chỉ bảo cho.

Phan-huy-Xuyên

Thôn-già thoại-đàm

Phải bữa hú vía

Con đẹt cố năm lọn vải, rồi mai mẹ cho con đi xem hội tây nhé? Con chỉ xin mẹ hai tiền thôi ! Em nó được đi mãi, con chẳng được đi lần nào.

Một cô con cụ bà hỏi mẹ thế. Bà Bá :

— Bi thế nào được như nó ? Nó con giai.

Vậy người ta cấm con gái không được đi xem à ?

— Không, người ta không cấm, nhưng... Trời nắng bức còn đi làm gì cho mất sẻ mày sém.

Mấy hôm nọ con đi cấy suốt ngày côn được đâu nữa là.

— Nhưng.... Con đi vắng, con lợn con gà ai trông nom họ mẹ.

— Mai con dậy sớm cho ăn uống rồi đâu đấy rồi con mới đi, chỉ nửa ngày con về.

— Không phải là mẹ tham công tiếc việc, hay là mẹ có tiếc con mấy lọn tiền, già hôi ở nhà quê thì mẹ cho con đi mấy ngày cũng được, nhưng... thôi ở nhà, con ạ.

— Sao mẹ lại không bằng lòng cho con đi ?

— Mẹ sợ người ta bắt nạt con.

— Con không sợ, con vẫn đội trong thăng vài đi chợ, qua những cánh đồng dài dằng dặng không gặp một ai mà còn chẳng sợ, nữa là tỉnh thành là chỗ đông người.

Ấy đông người mới đáng sợ !

Sao chợ không đáng sợ ?

— Bi thế nào nhà chợ, chợ ở nhà-quê !

Sao bà lý vẫn sẻ tận tình cất sợi được ?

Bi thế nào được như bà ấy ! Bà ấy già. Nhưng thôi, con đã muốn đi, mẹ bảo thôn đi đi với con cho có gia cư trẻ, con xem qua loa rồi chúng mà về cho mẹ khỏi sốt ruột.

Sáng hôm sau hai người đi, chưa đến nửa ngày đã thấy cô ả về, mặt đỏ tía tai, lưỡi thì lồng học, tay xách mấy tấm bánh đa vỏ, bảo mẹ :

Sao về sớm thế con ? Hội có vui không ? Sao con thấy thế ? chuyện đấy à ?

— Nào con đã kịp xem gì đâu, vừa lên đến nơi, con đương xem một người, người nước nào mới về ấy, trong mặt như mặt con gái ta, nhưng khác cái nước mày cái nhỏ bằng sợi chỉ, mồi đỏ như phấn hồng, cũng bán khăn như con gái ta, tóc mượt như bu mỡ mà lượa ra ngoài khăn, đến bằng hai bộ ria phương chèo vân hai ở đuôi lang ta ấy, họ mặc áo tây khuy, vẫn quần chân như quần đàn ông mà đi đeo bằng như giầy mũ, quần đi đôi giầy mũ nhọn, tay họ cầm ô, ô đẹp bằng mây ô thầy kia, nhưng gấp cán, con thấy lẳng như cần câu, không biết người nước nào, nghe họ nói tiếng rõ đến hay thôi, nhưng đang sang ta cũng đã lâu, đã bẹp vẹ đổi ra tiếng ta, thành thọ ng thay có tiếng dằng dặng, dằng ấy.... đo, cái gì đo rồi ấy, tiếng hay hay là lạ con quên mất. Cũng không biết đàn ông hay đàn bà, nhưng để là đàn ông, thấy người ấy khoác tay với một người đàn ông ta, thỉnh thoảng họ rằng cười, con có ý lắng thì thấy rằng họ trắng như rằng chú Khách sẻn về chợ

— Đàn bà ta dây con ạ.

Vậy sao họ đàm khoác tay đàn ông ái rung, họ không thẹn à ?

— Con không biết đấy giờ đàn bà con gái Annam văn-minh lắm kia !

— Văn-minh ta sao mẹ ? Con thỉnh thoảng cũng nghe nói mà con không nêu.

— Nào mẹ biết, mẹ chỉ thấy ông kỳ than thương nói với thay con thế, nghe nói họ mày sản vào mình những mấy trăm đồng bạc, già nhà quê ta đã lâu được mày mâu rưỡng, họ bỏ lọ nước hoa những nhất sau đồng bạc, một lọ nước hoa của họ cũng bằng cả cái vôn cái của con kia.

— À, vậy ra văn minh là thế ! Nhưng họ làm gì mà tốn tiền thế nhỉ, để họ con quan ?

— Ừ, con quan cũng có, con nhà buôn cũng có, nhưng ay thường chính những bực ấy lại không sang trọng mấy, không xa xỉ mấy, lại có hạng chẳng làm gì cả, chỉ rong chơi cũng có tiền, con cũ, kỉ suốt ngày. Khéo chỉ được thượng số hai hào, chứ họ chỉ một lúc là mấy chục, mà trăm nghìn cũng nên, nhưng nhà quê không ai làm được như họ đâu con ạ ! À sao con về sớm thế, không xem được gì nữa à ?

— Nào con đã kịp đi đến đâu, con đương đứng đấy thì ngửi thấy mùi gì thơm thơm hăng hắc, rồi thấy bên

năm người con giai, người thì đội khăn,người thì đội mũ,cách họ đi thì nghe ra còn khỏe mạnh,mà sao họ đã phải đeo kính, họ hỏi con nào những ngẫu đâu? Bi đâu? Di có một mình hay đi với ai ? Có khát không ? Có đói không? Họ rủ con đi uống nước cả..., Nước cả gì rồi ấy họ nói con quên mất, thì để họ nhắm,con là người họ hàng... Bây giờ con mới nghĩ ra, họ không nhắm, nếu họ nhắm thì sao họ lại hỏi quê đâu. Rồi mỗi người họ bẻ của con mấy bánh đa, con luống cuống không biết nói thế nào, trông họ vào hàng các ông c , trước họ còn sán gần con, sau họ định sờ tay vào ngực con, thì ra họ định lấy mấy tiền của con.Con ù tê chạy,rõ phải bữa hú vía. Nhưng sao những người sang trọng thế, họ thiếu gì mà còn định ăn cắp mấy tiền của con, mẹ nhỉ?

— Họ thèm vào mấy tiền của con, họ đã không dám mó đến tiền kếm rồi!

— Vậy họ định làm gì thế?

— Con thực thà quá, mẹ mà con chạy khỏe đấy, con không biết họ làm gì à ?

— À con biết rồi! Vậy thì rõ hú vía! Ai biết đâu những người như thế mà....! Vậy ra nhà-quê ta còn hơn được cái tính biết xấu-hổ!

Hoang-sương, Phạm-hữu-Phong

GIẤY BẠC NƯỚC ĐỨC MỘT NGÀY MỘT HẠ GIÁ

Giấy bạc nước Đức một ngày một hạ giá, đến nỗi đem bán cân lại được tiền hơn là đem tiêu làm tiền. Mười vạn cái giấy một mark của được một nghìn kilos, đem bán làm giấy lộn được một triệu marks.

Vì vậy dân gian chỉ giữ những giấy lớn lại để tiêu mà thôi, còn những giấy nhỏ thì đem bán làm giấy lộn cả. Cái việc buôn bán mới ấy nghe chừng cũng thịnh-hành lắm.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Áu Á tôn sùng đạo Khổng chung.
Miếu vũ ngày nga lừng đất Bắc,
Lâu đài chót vót rợp trời Đông.
Rừng nho tác để trên sông Nhị,
Bể học truyền ghi đỉnh núi Hồng.
Luoa cử-văn-chương tuy đổi mới,
Ngàn thu vẫn giữ lối nho-phong.

Mai-hiên, Lê-ngọc-Quế
Rue de Tiên-tức, Hưng-hóa

MLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo như in cõi Lạc-Hồng.
Gốc Lý nghìn thu hoa vẫn ngát,
Từng nho muôn dặm quả còn đông.
Mưa tuôn phía Bắc, hòe sinh lộc,
Móc thấm miền Nam, quế trổ bông.
Thắng phất nền xưa phong cảnh mới,
Ơn trên đắp đổi lại vun trồng.

MLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là quốc-túy chung.
Lý thánh dõi truyền gương giáo hóa.
Trần triều tô-điểm dấu nho - phong.
Lê thành rộng mở nền luân-lý,
Nguyễn thất cao xây bực kinh sùng.
Thắng-tích ngày thêm quang cảnh mới
Đông thiều bao cũng một trời đông.

Hưng-long, Lý-thái-Kỳ
16D, Route de Sinh-từ, Hanoi

MLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ uy-nghi cõi Nhị Nùng.
Nét bút Hùng-vương tô điểm mãi,
Ngọn đèn Hán-đế sáng soi chung.
Khói hương tôn giáo còn thơm lạng.
Mạch nước kinh quyền vẫn trắng trong
Tạc tấm đan thanh lòng cổ quốc,
Bốn mùa chiêm ngưỡng một trời đông

MLXXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Học mở mang từ Lý Thánh-tông.
Muôn thuở Đỗ-vương cơ chỉ sẵn,
Một nền Giáo-tử khói hương chung.
Nghiên lồng Nhị-thủy gương khoa giáp
Bút ánh Nùng-sơn nghiệp bá hùng.
Phẳng phất rừng nho hồn quốc-túy,
Miếu đường ghi để với non sông.

Lý-thái-Thịnh
Sở Hỏa-xa Vân-nam

MLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Đạo Khổng xưa nay vẫn nức lòng.
Miếu ngất phụng thờ hương khói nước
Bia hàng ghi tạc bút nghiên công.
Núi Nùng cây rợp rừng rho-nhã,
Sông Nhị gương soi giống Lạc-Hồng.
Tự Lý đến nay nền Thanh đức,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn-văn-Phác
Làng Cổ-loa, Phúc-yên

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 25 độ
15 giờ 27 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 6 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 $. 60.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 6 Novembre 1923* : 3 % 55,15. 4 % 1917 60.10. 4 % 1918 59.85. — 5 % 1915 1916 72.52. 5 % 1920 86. 6 % 1920 87.

Tuần dương hạm « Jules Ferry » tới Saigon. — Chiếc tuần dương hạm « Jules Ferry » kéo cờ quan phó Thủy quân Đô-đốc Frochot đã tới Saigon ngày 4 Novembre. Quan Đô-đốc Frochot đã sang đây là để quân-đốc đạo hải quân ở Viễn-đông, khi qua Saigon thì nghỉ tại dinh quan Toàn-quyền.

Trước khi sang Trung-hoa thì nghỉ sẽ qua Hanoi, chừng vào khoảng 20 Novembre.

Đấu-xảo Canh-nông. — Đến tháng Décembre này trước khi bãi Hội-chợ ba ngày, sẽ mở cuộc đấu-xảo Canh-nông.

Hội-đồng tổ chức cuộc đấu-xảo này có M. Poulin là quan Giam-đốc các việc chính-trị và hành-chính tại Bắc-kỳ làm chủ hội-đồng. M. Lasserre đại-biểu hội Súc-mục, M. Baron, chánh đốc sở Thú-y Bắc-kỳ và M. Bracmer, chánh đốc sở Canh-nông Bắc-kỳ, đều sung vào chân hội-đồng. M. Barnavon, thanh-tra sở Thú-y sẽ sung chức thư-ký.

Năm nay chưa thấy cử ai ở phòng Canh-nông dự hội-đồng diễm-duyệt ấy.

Đường mắc nghẽn. Con đường Hanoi xuống Haiphòng ở km. 13 thuộc về địa-phận Bắc-ninh, vì việc hàn-khẩu cho nên các xe cộ đều phải đình lại không chạy được. từ 22 giờ ngày thứ ba 6 Novembre, đến 6 giờ ngày thứ tư 7 Novembre.

Các thư từ ở tàu « Angkor ». — Trong một số báo trước bản-quán có nói rằng tàu *Angkor* khi ở bên Pháp khởi hành sang bị phát hỏa ở trong hầm tàu. Nay được tin rằng về phần Bắc-kỳ chỉ cháy mất có hai bì thư thôi, là thư của Haiphong. Còn các bì thư khác thì đi tàu phụ đến. Nhưng trong số 171 bì thì phải 40 bì bị nước làm hư hỏng cả.

Bao nhiêu bưu điện về phần Đông-pháp thì khi tới Djibouti đã đem lên bến để xét cả.

Hội-đồng thành-phố — Các ông hội-viên thành-phố mới vẫn chưa được vào yết kiến quan Thống-sứ. Nguyên là trước ngài có hẹn hôm qua ngài tiếp,nhưng vì ngài vẫn còn yếu, nên lại hoãn đến tuần lễ sau mới tiếp.

Góp các nhà bị lụt. — Số tiền của các nhà từ thiện gửi đến bản-báo để quyên giúp các nhà bị lụt :

Một ông ẩn-danh	1 $ 00
Cộng số bạc bản-báo đã nhận được trước. . .	432 . 60
Tổng cộng là :	433 . 60

HỘI-CHỢ LẦN THỨ NĂM
sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Cuộc nói chuyện tại hội Tri-trí. — Đến thứ năm 8 Novembre này, hồi 8 giờ tối, ông Nguyễn-Thành là phó Hội-trưởng hội Tri-trí sẽ nói chuyện về « việc khai-khẩn miền Trung-du Bắc-kỳ và sự kinh-lý một sở đồn-điền ».

Đến cuối tháng là thứ năm 22 Novembre, ông Tú Đông-châu Nguyễn-hữu-Tiến sẽ nói chuyện về « ca-dao có quan-hệ với lịch-sử nước ta thế nào ».

Những cuộc nói chuyện ấy chỉ để riêng các hội-viên đến dự mà thôi.

Tòa Thượng-thẩm — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc như sau này :

Bắn thịt bò ốm — Sở Thú-y khám một con bò ở lò sát-sinh có bệnh đã bắt đem chôn không cho bán. Tên Ng-đình-Nghề lại cắt trộm một tí đem đi bán. Tòa án Trừng-trị Haiphòng phạt tên Nghề 15 ngày tù. Quan Chưởng-lý thấy tên ấy làm bậy như thế mà bị phạt nhẹ thì chống án xin tòa phạt nặng thêm để làm gương cho kẻ khác. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên ấy lên 3 tháng tù.

Bắt bán hai lần. — Tên Ng-v-Hệ xe đất bán cho một người thầu khoán đến đem lại ăn cắp đem bán cho người khác. Tòa án Trừng-trị phạt tên Hệ một tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án

Bị thưa về việc nấu rượu lậu. Ng-v-Ba bị thưa về việc nấu rượu lậu, song tòa án Trừng-trị Hanoi tha cho vì xét không đủ chứng cớ. Sở Thương-chính chống án, tòa Thượng-thẩm xét lại cũng y án tha cho tên ấy.

Đón đánh người. Phạm-v-Nghi tức cai Ngạch và Đoàn-ngọc-Oanh làm ở nhà máy gạo tỉnh Haiphong bị thưa rằng thù người Tây đen gác nhà máy lấy rồi đón đường đánh người ấy bị thương phải tòa án Trừng trị phạt mỗi người 2 tháng tù và phải bồi 59 p. cho người bị đánh. Tòa Thượng-thẩm tha cho cả, vì xét không đủ chứng cớ.

Chứa đồ ăn cắp. — Vũ-quang-Rượn phải tòa án Trừng-trị Hanoi phạt 3 tháng 1 ngày tù và 20 francs về việc chứa đồ ăn cắp. Tòa Thượng-thẩm tha cho, vì xét không đủ chứng cớ.

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe 4-16. — Xem trang thứ tư. 3012

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3502

Mấy việc thầu. — Ngày thứ hai hồi 16 giờ tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ đã đấu giá mấy việc sau này :

1 Việc đổ đất và mở rộng thêm từ kilomètre 82+869 đến 106+595 con đường thuộc địa số 4.

2 Việc làm một cái trường học 8 lớp ở Nam-định.

Vì lô thứ nhất chưa có người tỉnh nguyện thầu cho nên việc đấu giá lại hoãn đến lần khác.

Còn lô 4 thứ nhì thì có người đấu giá : MM. Trần-chung-Chương, Ngtri-Phủ, Garnier et Cie.

M. Garnier et Cie bỏ ha 17 % được tạm thầu.

Ai muốn ứng mộ làm linh kèn ? — Trong phường nhạc binh hiện thiếu mấy chân, vậy những người biết thổi những thứ kèn như là *piston, bugle* vân vân, thì nên xin ngay từ bây giờ. Muốn biết những thể lệ gì thì cứ đến hỏi quan Ba chánh sở mộ linh ở Hanoi (Bureau de Recrutement) ở phố Cửa-đông sáng từ 7 giờ đến 8 giờ 30.

Ngạch quan lại. — M. Dương bách-Duyệt, hậu tuyển tri-huyện, trợ-tá phủ Yên-lãng tỉnh Phúc-yên, nay đổi đi Hà-nam, kiêm chức lục-sự thì sai tại Tòa-án đệ nhị cấp tỉnh ấy thay M. Cung-đình-Vận bổ đi chức khác.

Dạy học bằng chớp ảnh — Nghe đâu ở các trường Trung học và Đại-học nay mai sẽ có máy chớp ảnh để dạy về khoa-học và sử-ký như là ở Saigon hiện đã bắt đầu từ trường Chasseloup-Laubat. Bài học thứ nhất tại trường ấy dạy về sử-ký Ai-cập.

Nếu cái tin nói trên kia là tin đích thực thì chẳng là một điều đáng mừng lắm ru !

Việt Nam Thanh-niên hội. — Vì hôm chủ nhật 11 Novembre này là ngày hội Đình-chiến, cho nên ký hội-họp đàm đạo của hội V. N. T. N. về đầu mục « Tinh thành-thực » trước đã định làm tối hôm ấy, thì nay phải hoãn lại đến hôm khác. Rồi sau sẽ có cáo-thỉnh lại.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc kiến
Chủ nhân : DƯƠNG BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2695

Việc cứu giúp các miền bị lụt. — Hội đồng trợ giúp các miền bị lụt ở xứ Bắc-kỳ có lời kính cáo cùng các ông bà mà hội đồng đã gởi sổ nhờ quyên giúp đặng biết :

Chúng tôi định trong tuần tháng Novembre này thì thu hết các sổ quyên để trực tính cho xong dứt cuộc quyên này. Vậy xin quí ông quí bà nào chưa giả sổ lại thì xin gửi giả cho chúng tôi trực tính cho hợp phép Quyên được bao nhiêu tiền thì xin gửi cả tiền và sổ nữa, nếu quyên không được thì xin cũng gửi sổ trả về để chúng tôi làm biên-bản cho được theo phép kế toán.

Hội đồng chúng tôi trân trọng cảm ơn các ngài đã vì lòng từ thiện làm gương đoàn thể trong nước.

Hội đồng trị sự lại cáo.

Xã mới. Xã Thế-phương và các thôn Bình-điền, Ngòi-châu và Ngòichanh nay hợp làm một xã gọi là xã Bình-phương, thuộc tổng Giới-phiên huyện Trấn-yên tỉnh Yên-báy.

Xã mới ấy chia làm ba thôn là :

1· Thôn Thế-phương ;

2· Thôn Phúc-khanh là thôn Bình-điền cũ ;

3· Thôn Đồng-lạc do trại Ngòi-châu và Ngòi-chanh mà ra.

Đã chữa quay số chưa ? — Hồi tám giờ tối hôm qua, tôi đi qua chợ bằng Da cũ thấy một đám đông người đứng vòng trong vòng ngoài, nào đàn ông dân bà, nào người lớn trẻ con đủ các hạng người. Trong đám đông người ấy có sẩy ra một tấn kịch tưởng cũng nên kể ra đây để những kẻ có mau mê có bạc trông dây nọa may biết chừa chăng.

Nguyên là có một chàng kia vào đánh số, không biết cái cơ vì sự được thua thế nào mà bị mấy người trong phường quay ấy đánh cho một hồi đến nỗi gãy mất cái *ba-toong*. Khốn nạn người bị đánh, máu mê ở đâu chảy ra lênh láng, trông thật gớm ghê, phải trận đòn thế đã thôi đâu, lại còn thượng khẩu tay ba mũi giầy, đến nỗi thò không được. Vậy mà cái lũ con vật người khác cứ điềm nhiên mọc tiền ở lưng ra mà đánh số mãi.

Y. lai cảo

Rạp chớp bóng
FAMILY-CINÉMA
29, 31, phố hàng Buồm, Ha-nội
Từ ngày thứ bảy 3 đến ngày thứ ba 6 Novembre 1923
Chiếu hồi thứ nhất
Chuyện LE FILS DE TARZAN
Là một phim tiểu-thuyết 15 hồi
2100

Một vị quan binh đi qua Hanoi, ở chừng ba tháng, muốn thuê một cái nhà kiểu ta có đủ đồ dùng (Maison annamite meublée) ở giữa thành-phố, Hanoi. Xin viết thư cho quan ba Thierry, Poste restante, Hanoi. 3712

Cấp học-bổng. Các học-sinh các trường Pháp-Việt có tên sau đây được cấp học-bổng để theo học về năm 1923-1924. Mỗi người mỗi tháng được cấp như sau này :

Học bổng mới

Hải-dương : Cậu Ng-thanh-Thuận, Đinh-tiến-Dinh, Phạm-văn-Diêm, Hoàng-đình-Hon, Vũ-v-Hoạt, Phạmkhắc-Hồ, Ng-văn-Đam, Trần-khắc-Thiều. mỗi cậu mỗi tháng được 3 p.

Hà nam : Cô Đinh-thị Chất, cậu Ng-v-Yên, cô Trần-thị-Thái, cậu Ngcông-Mô, cô Ng thị-To, cậu Phạm-v-Chính, mỗi người mỗi tháng được 3 p.

Hòa bình : Cậu Lương-nhật-Tân, Dương-như-Phao, mỗi người mỗi tháng 3 p.

Hưng-yên : Cậu Trần-văn-Mạnh, Vũ-văn-Vinh mỗi người mỗi tháng được 3p.

Kiến an : Cậu Lê-văn-Chinh 3 p.

Lao-kay : Cậu Ng-ngọc-Quang, Trần-đình-Long, Đào-văn-Bình, mỗi người mỗi tháng được 3 p.

Nam-định : Cậu Phạm-văn-Yên, Ng-hoàng-Long, Vũ-mộng-Hàn, Vũvăn-Khả, Vũ-hữu-Tảo, Đinh-ngọcTrinh, Bùi-văn-Lộc, Trần-v Chương, Đặng-trần-Niết, Lý-sơn-Lai, Đặngthế-Thiệp, Lê-thế-Tu, Lê-Minh, Ngkhắc-Thiều. Cô-văn-Choi, Trần-đăngHuyên, Trần-ngọc-Minh, Nguyễn-bá-Ngôn, Vũ-ngô-Phụng, Trần đình-Khôi, Ng-v-Bột, Ng-Văn, Phạm-quang-Tài, mỗi người mỗi tháng 3 p.

Ninh-bình : Cậu Trần-văn-Xuyên, Lê-khắc-Thiện, Ng-văn-Năng, mỗi người mỗi tháng được 3 p.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé
5, Phố Thợ-nhuộm. — Giấy mới số 206
Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt. Bệnh đau dạ dày, đau ruột, Bệnh đàn bà.
Nói được tiếng An-nam, không phải đứng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 đến 6 giờ chiều.
Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 3690

Mất ví da. — M. Cao-văn-Hợp trợ giáo ở Sơn-tây, trường Kiêu mộc, phủ Quảng-oai, qua Hanoi, có trình Cẩm rằng mất một cái ví da, mũi vàng đựng 125 đồng là 7 cái giấy 5 đồng, 1 cái giấy 20 đồng và 70 cái giấy một đồng với một cái vé vạn bảo.

Thẻ của ai ? — Sáng hôm nay, bản quán tiếp được một bức thư của M. Trịnh-văn-Cẩn và có đính ba cái thẻ thuế-thân của M. Nguyễntiến-Lỗ, vậy cứ nguyên văn đăng như sau này :

« M. Trung Bắc Tân Văn

Chiều hôm qua là ngày chủ-nhật, 4 Novembre 1923 tôi có đi chơi qua đầu phố hàng Muối, tôi bắt được ba cái thẻ thuế thân 1921 1922 1923 của Nguyễn-tiến-Lỗ, quán tại làng Mỹ-tho, tỉnh Hà-nam. Nay tôi gửi cả ba cái thẻ ấy lại để nhờ quý báo đăng lên báo chương cho.

Tôi xin cộ lời cảm ơn quý-báo.
Trịnh-văn-Cẩn
Secrétaire télégraphiste à Hanoi
44, Rue des Bambous »

NHẤT CỬ LƯỠNG TIỆN
Bỏ ra có 1 $ 00 ở an 01 20 cước nữa mà vừa mua được một vật rất tiện-lợi, vừa giúp được hai việc đại công-ích. là mua sách CHIẾN-PHÁP-YẾU LƯỢC vì bản được lái soạn-giả sẽ để ra một phần tiền công vào Âu-tri-viện, một phần nhỏ giúp các làng bị tiêu phá bên Pháp trong khi chiến tranh. Sách ấy gồm hết cả các điều chính trị pháp-luật mà dân ta cần phải hiểu.
Phủ Thống-sự đã nhận là sách có ích, vậy rồi có thông-tư đi các tỉnh để giới-thiệu với quan dân.
Sách bán tại nhà soạn giả là :
M. NGUYỄN-VĂN-ÍCH
61, Boulevard Hermand, Nam-định.
và các hiệu sách sau này :
Hanoi. — Đông-kinh-ấn-quán, 88, hàng Gai.
Thái-bình. — Nam Ba, 88, phố Đò-bài.
Bắc ninh. — Vinh Sinh, 64, phố Tào-yên.
Hải dương. — Xuân-Khê, 15, phố Đông-môn.
Hưng-yên. — Tại nhà hội Hợp-tế.
Nam-định. — Hội Ký, đường Carreau và Thuiên-Tâm, 29, Francis Garnier.
Ai mua buôn sẽ có hoa-hồng. 3714

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0 p. 05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

3597

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI DƯƠNG

Vài điều ước ao. — Tỉnh Hải-dương ta dẫu chẳng nói thì ai cũng biết là một tỉnh quan-trọng trong xứ Bắc-kỳ. Tuy thế nhưng mới được vài năm nay phong cảnh mới được vui vẻ : trước kia phần nhiều phố nào cũng toàn là nhà lá cả, mà nhà thì thấp trông rất up sup, không có chút gì ra vẻ tỉnh thành, đến nay các phố đã làm nhà ngói san sát cả, trông rất là phồng-quang đẹp đẽ.

Hiện nay đang trù tính về việc đặt đèn điện, chỉ độ nửa năm nữa thì sẽ có đèn điện.

Còn về việc đường-sá kể so với trước kia cũng khác nhiều, nhưng hiện nay có một vài con đường nên sửa sang lại : như con đường ở phố Đông-thị, thường gọi là phố « Thợtiện » ấu ra con đường nhà thờ và con đường ở phố Đông-quan thẳng vào sở Cảm, hai con đường này vì không giải đá mà cũng không có cống, nên mỗi khi mưa thì nước không có chỗ thoát đi, và lại hành khách và xe cộ đi lại lấp nập cả ngày nên bùn lầm lên rất là bẩn thỉu, lắm khi tạnh mưa đến sau bảy ngày mà đường chưa khô, như thế thực là bất tiện cho hành khách qua lại lắm. Vậy ước ao rằng đến tai quan trên cho sở Lục-lộ sửa sang lại và xây cống hai bên đường cũng như các phố khác để cho sự thông đồng được sạch sẽ thì hàng phố chúng tôi được đội ơn.

Vũ-đức-Giản lai cảo

Qua sông không mất tiền. — Ở hạt Thanh-hà và làng Hào-xá có một cái đò gọi là đò Hào, một bên thuộc về làng Hào, một bên thuộc về làng Lại-xá là chỗ những người mua bán và hành khách đi lại đông lắm, mà lối ấy lại có hai cái chợ to, mỗi cái một tháng sau phiên chính, một cái thì ngày nào cũng có phiên chợ. Trước kia quan trên cho phép mỗi người đứng chờ hành khách để lấy tiền, mà người ấy xin đứng chờ rồi bắc cầu bằng đá cho hành khách và những người mua bán đi lại.

Đến bây giờ lại thấy quan trong hạt yết thị rằng người đứng chờ đò ấy phải nằm thuyền tốt và phu khỏe để chờ hành khách đi lại không được lấy tiền nữa, nếu để những người mua bán, và hành khách đi lại đò ấy nhỡ chậm thì phải phạt, thì bọn mua bán và hành khách đi lại đều lấy làm ơn lắm. T. N. lai cảo

LỤC-NAM

Trả lời bài « Đánh nhau ». — Trong số báo 1980, ông nào có lại cáo việc đánh nhau, lời nói có nhiều câu quá ư thô dệt, vậy chúng tôi phải viết mấy câu này nhờ quí-báo, cải-chính lại cho. Chúng tôi thấy đánh nhau ra can mà ông bảo chúng tôi đánh người dân bà có chửa lấy và bênh nhau. Hiện hôm ấy có nhiều người biết rằng người dân bà lấy quá quất chửi bới chúng tôi, chúng tôi đã phải đi trình quan sở tại thì ngài đã xử hòa. Có thế thôi, mà ông sao khéo đặt bày ra được thế !

S. T. Bình lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Bán thầy người chết. — Tháng trước trong báo có đăng cái việc án mạng tại làng Mỹ-lợi có một cái tử thi con trai độ 15 tuổi chết nằm dưới nước. Khi quan khám thì lại thấy mất cả bộ cơ thể sinh dê lại có một vài nơi thương tích.

Chúng mạo khai là nịch tử, nhưng quan đã xét ra được đứa đánh chết và đứa xéo cơ thể ấy và 2, 3 người nữa liền can vào đó đều đã bị tội công minh cả. Việc ấy đã xong rồi nay không ngờ lại vỡ ra một chuyện « bán thầy người chết » nữa, nguyên do cũng ở trong việc án mạng ấy mà ra.

« Làng Mỹ-lợi có tên Kêm là đứa cờ bạc rượu chè ngang ngược, trong khoảng hai ba tháng nay, thường khi túng tiền đánh bạc hoặc ngất tiền uống rượu, thì cứ sai con đến nhà tên Chước mà lấy tiền khi đói đồng, khi năm bảy quan, một đôi giác luôn luôn mà chẳng thấy trả. Hễ khi nào không được như ý, thì tên Kêm lại nhiếc mắng dọa dẫm nọ kia, rồi lại ra giữa chợ giữa quán mà lên tiếng to rằng : « nhà thằng Chước là nhà của tao, trâu thằng Chước là trâu cũng là trâu của tao cả. Tao muốn chi phải có cho tao » Nghe những câu như vậy, không ai hiểu nghĩa gì cả.

Một hôm ý chừng tên Kêm lại đến đòi tiền tên Chước nữa mà không được, cho nên hai đứa chửi nhau rồi đến ẩu đả nhau, phải đến lên quan thì vỡ chuyện đầu đuôi rằng : Ngày hôm ấy tên Kêm đi soi cá gặp được cái thây thằng kia chết nằm dưới nước, liền cõng về nhà tên Chước là nhà khá, mà bỏ sau vườn, rồi vào gạ tên Chước mà nói gạc rằng có đưa nào nằm chết sau vườn, phải liệu tính làm sao, chứ không thì tội to. Tên Chước thực thà và đang khi ngủ thức giấc dậy, nghe tên Kêm đọa mấy câu thì sợ khiếp. Liền vạn lạy tên Kêm và thuê tiền để đời cái tử thi đi nơi khác cho êm việc. Tự đó thì tên Kêm cứ đến đọa tên Chước mà lấy tiền mãi mãi, đến nay đã nhiều lần những nhiều quá, tên Chước không thể nhịn được, nên mới sinh sự ẩu-đả, phải đem nhau đến quan, nay tên Kêm đã chịu thú cả. »

Người ta nói may sao lúc tên Kêm tìm được cái tử thi, đêm đã gần sáng chỉ vừa kịp đem đến nhà tên Chước mà thôi. Nếu như đêm còn khuya thì Kêm ta cũng còn đem thây ấy đi bán rẻ được giảm chủ nữa, vì năm trước nó cũng đã có thì hành cái kế ấy một lần.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Chủng đậu. — Từ ngày 26 Octobre trở đi, tại nhà thương tỉnh, chỉ trừ ngày lễ và ngày chủ-nhật, ngày nào từ 9 giờ cho đến 11 giờ, cũng chủng đậu cho thiên-hạ.

Lại các phiên chợ chính, cũng chủng tại chợ nữa, từ 9 giờ sáng cho đến mãi chiều.

Vậy ai muốn tránh khỏi sự nguy-hiểm về bệnh đậu mùa thì nên đến mà xin chủng. bất cứ người lớn hay con nít, chủng rồi hay chưa chủng cũng nên xin chủng, là để phòng-sự nguy hiểm.

Bệnh đậu mùa là một thứ bệnh hay lây và nguy hiểm nhất, ai chẳng đã biết rồi, song ta nhiều người cứ

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ, ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những tình hạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bảy, tên Nội-các phụng lời chân phái rằng:

Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS qui-trình, có cho nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lưu phó thị, phê cho qui được phòng chế-tạng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hóa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ ba

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Và lại savon này tiện lắm, gì người ta đang nà lời cũng, không bỏ chúc nào, mà lại lần (giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

Nghìn năm hay là năm nghìn???

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-[long,
Bộ « Tái-Sinh-Duyên » có phải [không?
Tiền-biên năm nghìn bán gần [hết,
Hậu biên năm nghìn mới in xong.
Hiếu - trung tiết - nghĩa gương [Thủ-Tử,
Lễ-nhạc y-quan vẻ Nhị-Nùng.
Mỗi cuốn giá tiền chín hào chỉ,
Ai mua buôn nhiều trừ hoa-hồng.

Trạng-nguyên: MẠNH-LỆ-QUÂN

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực rẻ giá, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đán bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đáng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2033

AI MUỐN LẤY THÊM ĐÈN ĐỂ THẮP TRONG NGÀY HỘI 11 NOVEMBRE

Công-ty điện-khí Đông-pháp có lời báo-cáo để các nhà mua điện biết rằng số đèn các công sở lấy thêm để thắp trong ngày hội 11 Novembre nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn để thắp trong bữa hôm ấy phải nói trước ngày thứ tư 7 này hồi 18 giờ là hạn sau cùng. Sau ngày ấy giờ ấy, công ty không nhận nữa, vì sở điện của nhà máy có giới hạn.

Ai muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 243

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẠO-SENG kính cáo.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạn cao 8 quan nên chúng tôi xin hạ giá mỗi cái 1 $ 00, nếu chiếu giá không bớt thời mua hiệu cũng giọng vàng cả hộp xin xem như sau này:

Đồng hồ đeo tay chính tôi thấy giờ	giá trước	$ 4 50	nay	4 $ 00
— id — có kim lý	—	6 00	—	5 00
— id — kim thép và kim vàng	—	4 50	—	3 50
— id — vuông thực xinh	—	5 50	—	4 50

Số nào quý-khách chiếu cố cho 1 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin phát cho 1 cái khác gọng vàng đủ mài và 1 cái hộp kính aluminium vì số tiền nước kém. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

46, Phố hàng Ngang, HANOI

hiểu lầm rằng ai đã chủng rồi thì không lên nữa, sự ấy là hiểu sai, vậy dù chủng rồi hoặc lên đậu rồi cũng nên chủng lại, để giữ được sự không lây.

Ngã xuống hồ. Hồi 4 giờ chiều hôm 29 Octobre ở đền Cây-đa có đứa con gái nhỏ 13 tuổi tên là Lê-thị Sâm đem nồi ra cầu ở cái hồ gần đấy để rửa, không may xảy chân thế nào lăn xuống hồ mà không ai biết, mãi sau có người ra đó thấy trên bờ có cái nồi mà người không thấy ai, bấy giờ mới lấy cái que sờ ở dưới nước, thì thấy cái xác người ở đó, mới trỉ hô lên, người ta ra vớt lên vội vàng đem lên nhà thương, nhưng nó đã chết cứng ra từ bao giờ rồi.

TOURANE

Nhà máy gạo. — Ở phía sau tòa Thương-chính nơi chỗ hãng xe điện cũ, bây giờ mới có một nhà máy gạo, đã khởi-sự xay giã được ít lâu rồi, xem ra cũng có cơ phát đạt. Nguyên sở ấy do các nhà Pháp-thương ở đây hiệp bản cùng một nhà Hoa-thương ở Nam-kỳ mà khoáng-trương ra. Nhà rộng năm gian, sức máy nghe nói xay được mỗi ngày hơn trăm tấn, và tư-bản của hội được sáu vạn rưỡi đồng.

QUẢNG BÌNH

Đặc cách thăng thưởng. — Quan Thương Đỗ-phủ-Túc, nguyên Tổng-đốc Bắc-giang vừa mới được chỉ ở Cũ-mật lục ra được đặc-cách thăng-thụ Hiệp-tá Đại học-sĩ.

Đỗ-đại-nhân quán làng Cảnh-dương, phủ Quảng-trạch, ngài người Trung-kỳ mà ra du-hoạn ngoài Bắc từ ngày còn làm phủ huyện, lịch-lụ hầu khắp các nơi.

Nay ngài đã về trí-sĩ rồi, lại được đặc-cách thăng-thụ Hiệp-tá. Thực là xứng đáng về-vang. Thế là trong tỉnh này có ba quan Hiệp tá mà đều lão-thành thạc vọng cả.

Một thứ độc-xà rất lạ. — Mới rồi ở làng Xuân-bổ thuộc phủ Quảng-ninh có một người thợ rừng bị một con độc-xà cắn chết.

Số là bữa ấy một bọn thợ rừng vào làm gỗ trong núi xanh, chẳng may một người trong bọn đó đi rẽ sang con đường tắt hai bên đầy những bụi rậm um tùm, đi được một quãng khá dài, bỗng nghe anh ấy la lên một tiếng thật to. Cả bọn hốt-hoảng chạy lại thì thấy anh ấy đã ngã ra giữa đường, mà dưới chân bên trái bị một vết thương nặng, máu chảy đầm đìa, họ biết ngay là bị rắn cắn, vội vàng mỗi người mỗi ngả cố tìm cho ra cái con ác-xà kia, một người nhanh mắt thấy một con rắn đương lưỡa vào bụi rậm, liền tay phát cho mấy lát, dứt hai cái thân hình. Lôi ra xem thì thấy hình thù sắc tướng của nó dị-kỳ lắm, thật là một con độc-xà rất ghê gớm. Dài non thước lây, mình to bằng ngón chân cái, đầu thì đỏ ối, còn từ cổ suốt đến đuôi tuyền một sắc đen láng.

Cứ như lời những người đi rừng họ nói xưa nay chưa từng trông thấy con rắn nào như thế bao giờ.

Còn người bị rắn cắn thì sau khi về đến nhà, mình mẩy tay chân sưng phù lên cả, trong vòng hai ngày thì chết. Tội nghiệp, cũng vì không biết cách chữa mà đến nỗi thiệt-mạng.

SẮN-NHIÊN-ĐÀI

ĐÀO KÉP MỚI

Bản-hội mới mộ được mấy người đào kép mới, mời quý khách lại xem hát sẽ biết tài cho con nhà nghề.

Tối thứ ba 6 Novembre 1923

HỢP PHỐ HOÀN CHÂU

Ông xanh khéo nhẽ cợ cầu.
Chưa vui sum hợp đã sầu pha phôi.
Tưởng chừng ph n bạc duyên ôi.
Châu về ngọc bẻn vẹn đôi hiếu tình.

Tối thứ tư 7 Novembre 1923

GIA ĐÌNH GIÁO DỤC

Vì em hết của sinh ăng,
Tiếc nông dâu thảo gian thắng con
Dễ mà khép cửa phòng thu. [ngu.
Nợ tình đeo đẳng kiếp tu nhỡ nhàng

CÁC PHÁO-TÂY MỚI, BÁN CHIÊU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày tiệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vệ-sinh vì chế không có khói khét, sáng tỏ, màu đẹp và cháy chậm, để lâu không rớt.

Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng và lấy hóa-giá, sẽ gửi theo lầu thủy hay hỏa-xa, không gửi giấy thép được.

Xin chiếu-cố.

XUÂN-HÒA, tạp-hóa

99, Phố Hàng Gai, Hanoi.

2037

HỘI ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Gióc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sẽ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

1034. I. M. GRENTA.

DỊP TỐT ÍT CÓ

Nếu các ngài muốn may quần áo tây, nên đến hiệu ông H. VALLÉE, số nhà 37, phố Paul-Bert (Tràng-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam đoan rằng toàn laine.

Hạng nhất một coupe 3m vừa một bộ cả quần áo cả gilet, giá là: 9$60

Hạng nhì. 7.50

Hạng vừa 1p.90 một thước. Khổ 1m. 3710

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều đến đâu; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!

Nên chú ý, thì làm thế nào? Nên chú ý thì kịp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chính-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiệt thường không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

2057

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng vào-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà làm re không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ tay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Số 74

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ-giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bạch tiểu-thư nói:

— Chỉ sợ em không muốn, cho nên nói không thể được. Em đã muốn như thế thì hà-tất cứ phải nam-tử. Nếu chị không muốn thì đã không khi nào lại ước mong em là nam-tử vậy.

Lư tiểu-thư mới đổi giận làm lành mà rằng:

— Em không tự biết mình là thiển, mà lại nghĩ cái thâm-ý của chị, nghĩ cũng đáng cười. Nhưng em xin nói một lời: hai ta cùng muốn thì sum-họp cũng không khó, chẳng lẽ chị lại không nghĩ được cách gì để sau này cùng nhau một nhà sum-họp hay sao!

Bạch tiểu-thư nói:

— Chị thấy *Nga-hoàng* và *Nữ-anh* thuở xưa cùng thờ một vua *Thuấn*, chị vẫn lấy làm kính mến, chẳng biết em có ý ấy hay không?

Lư tiểu-thư mừng rỡ mà rằng:

— Nếu em không có ý ấy thì đã không đến đây!

Bạch tiểu thư nói:

Tài mạo hai ta dẫu không bằng *Nga-hoàng* và *Nữ-anh*, nhưng gọi là khuê-trung thục-nữ thì tưởng cũng không đến nỗi hổ-thẹn, chẳng biết thiên-hạ ngày nay đã có ai tốt phúc mà có thể đẹp duyên cùng hai ta được hay không?

Lư tiểu-thư ngẫm-nghĩ một chút, rồi nói:

— Chị đã cùng em kết giải đồng-tâm thì có việc gì chị nên nói thật, hà-tất lại còn giấu-diếm.

Bạch tiểu thư nói:

Khi nào lại còn giấu diếm!

Lư tiểu-thư nói:

Đã không giấu-diếm thì ý-trung-nhân của chị, hà không đáng một tài-hoa, hà tất còn phải đợi tìm đâu nữa!

Bạch tiểu-thư tủm tỉm cười mà đáp rằng:

— Em khéo nói bắt nọn! Vô luận rằng chị chẳng có ai là ý-trung-nhân cả, giả-sử có ai là ý-trung-nhân nữa, thì em cũng không thể nào mà biết cho được.

Lư tiểu-thư cả cười mà rằng:

— Tục-ngữ có câu: « *Muốn cho người ta không biết, chỉ có đừng làm* », câu nói ấy thật đúng lắm! Cách cử-động của tài-tử gian-nhân, phần nhiều người chú ý, sau này sẽ thành giai-thoại nghìn thu. Em dẫu ở xa, nhưng việc này biết đã lâu vậy.

Bạch tiểu-thư không tin mà bảo rằng:

— Nếu em đã biết, sao không nói thẳng cho chị nghe, có lẽ em nghe lắm việc *Trương-quỉ-như* họa thơ tán-liền đó chăng!

Lư tiểu-thư cười mà rằng:

— Việc ấy ai cũng biết cả, há phải một em biết. Còn việc em biết, không phải là chàng họ *Trương* giả-mạo thơ tán liễu, chính là chàng họ *To* họa thơ tán-liễu cùng làm hai bài thơ tống-hồng và nghênh-yến đó!

Bạch tiểu-thư nghe nói đến tâm-sự của mình, liền ngẫn người ra mà ngồi nín lặng, chỉ dưa mắt nhìn con *Yến-tố*.

Lư tiểu-thư nói:

— Chị em một lòng cùng nhau, còn hiềm-nghi gì nữa mà phải giấu diếm như thế!

Bạch tiểu-thư kinh-ngạc hồi lâu, biết là không thể giấu được, mới nói:

— Em thật là một người hữu-tâm! Việc ấy chỉ có chị cùng con *Yến-tố* biết, không hề tiết lộ với ai, chẳng hay tư đâu mà em biết được? Hay là có đứa nữ-tỳ nào ở trong nhà này biết chuyện mà nói riêng với em chăng?

Lư tiểu-thư cười mà rằng:

— Việc riêng của chị, qui-thần cũng không ngờ, còn ai biết được. Đó chính là chàng họ *To* nói chuyện với em.

Bạch tiểu-thư nói:

Chàng họ *To* đi đã gần một năm nay. Lão-gia sai người đi tìm đâu cũng không thấy, có lẽ bây giờ chàng lạu-lạc sang đến *Sơn-đông*. Em là một người nữ-lưu trong chốn khuê-phòng, cớ sao lại gặp-gỡ cùng chàng được?

Lư tiểu-thư nói:

Chị ngờ điều ấy cũng phải! nhưng thực là em đã giáp mặt chàng. có bàn đến việc chị, chứ không phải nói bắt nọn đâu!

Bạch tiểu-thư nói:

— Em nói lạ quá, chị không thể tin được!

Lư tiểu-thư nói:

— Bây giờ chị không tin, nhưng sau này được sum-họp cùng chàng, chị hỏi kỹ xem, bấy giờ mới biết là em không nói dối.

Bạch tiểu-thư nói:

— Chàng họ *To* ngày này góc bể bên trời, hoa trôi bèo dạt, có nghĩ gì đến chi. Em chắc là không bao giờ gặp-gỡ, cho nên mới nói câu ấy.

Lư tiểu-thư nói:

— Chị ơi! Sao chị lại nói như thế! Chàng họ *To* vì việc hôn-nhân của chị mà liều thân bôn-tẩu dặm trường, nay chị lại nói những câu bạc-tình ấy, há chẳng phụ tấm lòng thành của chàng lắm ru! Cuối năm ngoái chàng đã đỗ cử-nhân, sao chị lại bảo là hoa trôi bèo dạt?

Bạch tiểu-thư mừng-rỡ mà hỏi rằng:

— Tên *To-hữu-bạch* đỗ thứ hai năm ngoái, chính phải là chàng đỗ chăng? Thế sao chàng lại lấy quán ở *Hà-nam*?

Lư tiểu-thư nói:

— Em nghe nói *To* ngư-sử ở *Hà-nam* tức là thúc-phụ chàng. Nay nhận chàng làm con, cho nên chàng lấy quán ở đấy.

Bạch tiểu-thư nói:

Chàng đã đỗ rồi, tất tìm đến đây mới phải, cớ sao bây giờ ăm-ĩn vẫn còn vắng tanh.

Lư tiểu-thư nói

— Chắc chàng định đỗ tiến-sĩ rồi mới về một thể, chị hãy đành lòng chờ-đợi, chẳng bao lâu nữa sẽ có âm-tín mà thôi.

Bạch tiểu-thư nói:

Việc này em nói được rõ-ràng, tất nhiên cũng có chứng cứ, nhưng em là một người khuê-nữ, có lẽ nào lại nói chuyện với chàng. Tất là em lại hỏi ai, nhưng hỏi ai thì cớ sao lại biết được kỹ càng như thế? Em đã có lòng yêu thì xin nói hết đầu đuôi, để cho chị khỏi nghi-ngờ.

Lư tiểu-thư nói:

— Việc đã đến thế này thì em xin nói thật, nhưng xin chị chớ cười.

Bạch tiểu-thư nói:

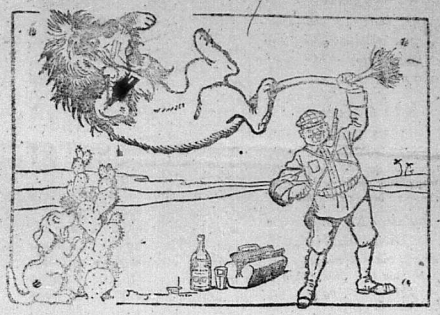
— Nhi-nữ tư-tình, em chẳng cười chị thì chớ, khi nào chị dám cười em.

Lư tiểu-thư nói:

— Chị đã không cười thì em xin nói thật. Hôi năm ngoái chàng họ *To* vì việc chị, định tiến Kinh để nhờ *Ngô hàn-lâm* làm mối, không ngờ đi đến *Sơn-đông* thì bị cướp, mất hết hành lý. Khi ấy có nhà *Lý* trung-thư ở cạnh nhà em, biết chàng là người học rộng tài cao, nhờ chàng làm 4 bài thơ để theo bức cẩm-bình đưa mừng quan Âu, bọn cấp tiền lộ-phí cho chàng, cho nên mới chàng về nhà, lưu ở hậu-viên.

(Còn nữa)

MỘT NGƯỜI KHỎE LẠ

NGƯỜI DI SẢN. — Chẳng cần phải dùng súng cũng đánh nổi sư-tử Uống một cốc QUINIUM LABARRAQUE, thì khỏe lạ thường như thế

Sau mỗi bữa cơm nóng một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhọc đến đâu cũng hồi sức lại được. Những bệnh mệt nhọc, những bệnh xiu mòn lâu ngày, dốt để cũng sẽ được một cách chóng chán và êm đềm. Dùng thuốc ấy tôi những bệnh tốt đại đến đâu cũng chẳng bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì đau ốm, suốt vì làm lụng khó nhọc, hoặc có việc gì thất quá mà thần thể phải suy nhược; những người thanh niên lớn lên chẳng qua mà sinh ra kém sức khỏe, cơ gái không lớn lên được, đàn-bà sau khi sinh sản, ông già bà cả thân thể yếu đuối, những người mắc xăn hoặc lao-lực quá sức, đều nên cũng rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hàng bào chế đều cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque.

Chính-điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hàng thực-phẩm rất quý. Uống rượu-vang vừa chống tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trang-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ Thầy-thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì dùng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Đang thời. Những bệnh như là: SAIN-XAO, ĐAU GÂY, ĐAU LƯNG mỗi gói công trị TIN-THẦN thì Thầy-thuốc đều chữa bằng le

NUCLOCITHOL.

Thuốc này HIỆU LẮM, trẻ hình đem mà lại trở tiếp cốt bình.

Thuốc NUCLOCITHOL làm sạch sẵng MÁU-HUYẾT và cung-cấp GÂN-CỐT. Thường người ta dùng nó khi đau mới giới dạng cho mau lành mạnh, mà nhất là trừ những bịnh ho trên đây.

Cách uống: sáu hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILHAUP Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOURS (France).

Tiệm tại Hanoi: Tiệm thuốc của ông Ed. CHASSAGNE

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đến biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và **rất quí để trị** các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2027

SÁP MỜ Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酪補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère

每晚午各喫毋吉旺酒纔能收神

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

2099

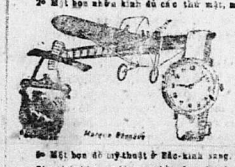
華 PAO-VA 貨

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

敝八廿號門首有洋貨行內有貨出賣

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một hòm đồ ngủ rất tốt như là quần chăm rông, vẻ, điện nữ, khăn tả, đoạn, vân vân.

2° Một hòm nhiều kính đủ các thứ mặt, một đơn mắt trong, mắt vàng, mắt mài là cây, vân vân. Lại cách nước kính gọng bằng vàng, cây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quí xuân đeo ba mắt đeo nhiều thứ kính này thì hợp phẻ, vệ sinh lắm lắm.

3° Một hòm đồng-hồ quả quít đeo tay, đèn-đá tạo-tác tinh, đồng hồ bỏ túi, đồng hồ treo-tường, vân vân.

4° Một hộp chữa sổ đau xỉ, lợ xỉ, bắt xỉ, bỏ xỉ đi tuột-đi ra hay là bảy đánh cũng được và tử bình vân vân.

5° Một hòm đồ tuyệt-kỹ ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới xong kể cẩm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm vinh-hạnh lắm lắm.

Cẩn các đồ đẹp trang, chẩu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi

2032

THUỐC HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP
MẠNH MẼ
BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA
26, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)

CẦN NGƯỜI LÀM

« *Công-ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới*
« *thâu lại được việc chở thơ và hành-khách*
« *đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa.*
« *Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy*
« *và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang,*
« *nên đương cần dùng người sơn biết pha sơn*
« *tây và người thợ da biết khâu đệm xe ô-tô.*
« *Ai biết nghề vào Vinh hỏi sẽ được lương cao.* »

PHẠM-VĂN-PHI Công-ty lại cáo.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngột 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khả-dáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

泰 NAM-THÁI 南

6, Quai Clémence au — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

2028

Nhà Bản-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẹ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một vài tờ trái-phiếu của Công-ty Panama (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, rồi từ 17 tháng [illegible] nộp 20 quan, theo như kỳ định trong luật. Như vậy mỗi người có thể mua nhiều tờ, tùy ý mình có bao nhiêu tiền để mua giấn cổ được.

Kỳ nào cũng có lần đem ra bốc ngay ở nhà [illegible] ông mình được quyền số-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và sẽ lần lần nộp tiếp cho đến khi mình được lĩnh nguyên cả tiền lẫn lời. Một tờ trái-phiếu trong đó có số trúng ngoài 10 tờ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có tờ nào không được trúng ít ra cũng được một số nào. Mỗi năm có mấy lần rút số, hơn 3 triệu tờ.

Như vậy mua trái-phiếu thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

130 lô.	500.000 quan	260 lô.	5.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.300 lô.	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.270 lô.	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.000 tờ đem hoàn lại lần 400	

Người có trái-phiếu được lợi cực nhiều nếu số mình trúng hơn hết là mười vạn.

Các lô được lĩnh nguyên vốn, không phải [illegible] có. Mỗi lần rút số số nhiều được một cái bằng số số trái đem trúng số, không phải [illegible] số trúng bằng lẻ đồng sau cái trái đem đổi lấy nhà ngân hàng, các chữ số trái đem ra [illegible] trong một lần luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bên luật lệ là một bên luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đem không có điều gì phải nghi ngờ cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số xổ thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microfilms của Đại học Cornell)